№ 215. Poniedziałek 16. Września 1861. Rok wydania 51.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z poczta kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Dr. *Józef Rott* mianowany dekretem wysokiego c. k. ministeryum sprawiedliwości *adwokatem* w *Czerniowcach* złożył 7go września 1861, a mianowany adwokatem w *Samborze* Dr. *Karol Pawliński* dnia 11. września 1861 przepisaną przysięgę, co się niniejszem podaje do wiadomości powszechnej.

Z c. k. wyższego sądu krajowego.

Lwów, 11. września 1861.

Sprawy krajowe.

(Dekoracye.)

Kołomya. Dnia 24. sierpnia r. b. odbyła się w naszem mieście wzniosła uroczystość. C. k. nadkomisarzowi straży skarbowej Leonowi Grohmann przypięto do piersi nadany mu od Jego c. k. Apost. Mości złoty krzyż zasługi z koroną w obec zaproszonego na ten akt solenny licznego zgromadzenia, złożonego ze wszystkich znakomitości cywilnych i wojskowych, z przełożeństwa gminy, rzymsko i grecko-katolickiego duchowieństwa miasta obwodowego, nakoniec z reprezentantów oddziałów straży skarbowej obwodu i wszystkich przełożonych straży skarbowej w budynku urzędowym skarbowej dyrekcyi powiatowej w sali stosownie ozdobionej.

Spełniający ten akt skarbowy dyrektor powiatowy p. Alexander Schupp skreślił przy tej sposobności zasłużoną więcej niż 40letnią działalność nadkomisarza, i przemówił przy końcu kilka słów do licznie zastąpionej straży skarbowej, przedstawiając jej, że w odznaczeniu swego przełożonego powinna i ona czuć się zaszczyconą i do podobnego wiernego postępowania i poświęcenia się podniecona, gdyż i żołnierzom korpusu straży nie odmawiano nigdy zasłużonych odznaczeń.

Potem wynurzył udekorowany z głębokiem wzruszeniem swe najczulsze podziękowanie, i zakończono ten akt solenny trzykrotnym okrzykiem na cześć Jego Ces. Mości i obiadem.

(Mianowania. — Dar Jej Mości Cesarzowej. — Dar Arcyksięcia Szczepana.)

Wiedeń, 13. września. Minister stanu nadał dwie z opróżnionych posad nauczycielskich przy gimnazyum u św. Anny w Krakowie dotychczasowemu prowizorycznemu dyrektorowi w Szemnicy *Franciszkowi Mrniakowi* i nauczycielowi gimnazyalnemu w Bochni *Teodorowi Stahlbergerowi*, a dotychczasowego suplenta gimnazyalnego *Sofrona Tymińskiego* w Rzeszowie mianował rzeczywistym nauczycielem przy galicyjskich gimnazyach z umieszczeniem przy rzeczonem gimnazyum w Krakowie.

— Jej Mość Cesarzowa raczyła ofiarować najłaskawiej klasztorowi Opatrzności Boskiej we Lwowie, który utrzymuje w tem mieście dom poprawy dla płci żeńskiej i zakład wychowania sierot i dzieci ubogich rodziców wsparcie w kwocie 200 zł. w. a.

— Jego Wysokość najdostojniejszy Arcyksiążę Szczepan raczył według doniesienia Lloyda peszteńskiego ofiarować w imieniu spadkobierców ś. p. palatyna Arcyksięcia Józefa sumę 1600 zł. w. a. na założenie węgierskiego teatru narodowego w Budzie.

(Posiedzenie izby deputowanych z dn. 13. września.)

Prezyduje Dr. Hein.

Na ławie ministeryalnej pp. de Schmerling, de Lasser.

Wniesiono interpelacyę do c. k. ministerstwa stanu względem nowouprawnienia czyli zaprowadzenia narzecza słowiańskiego do wykładów naukowych w gimnazych czeskich. Interpelanci zwracają uwagę na dawniejszą swą interpelacyę wniesioną dn. 8. lipca b. r. i odpowiedź na nią p. ministra stanu, oświadczając że nie mogą poprzestać na wzmiankowanej różnicy pomiędzy gimnazyami rządowemi a prywatnemi, i zapytują czy rząd zamierza z rozpoczęciem nowego roku szkolnego uwzględnić po słuszności wymagania równouprawnienia narodowego w tym względzie.

Drugą interpelacyę wnosi dep. Bendela do całego c. k. ministerstwa względem bardzo uciążliwego pod względem politycznym położenia dwóch powiatów w południowo-zachodniej części Bukowiny, i na wielokrotne prośby i zażalenia do tronu ludności tutejszej, liczącej 40.000 mieszkańców na nadużycia urzędników kameralnych. Uskarzają się także na odrzucenie petycyi niedawno podanej do wys. c. k. ministerstwa finansów i zapytują w końcu, czy wys. rząd zamierza zaradzić temu na przyszłość.

Przystąpiono do dyskusyi specyalnej nad ustawą gminną.

Dep. Wężyk: W Galicyi nie może posiadłość większa wyłączyć się z gminy, iż nigdy do niej nie należała. Połączenie nadybałoby tam nie przezwyciężone przeszkody; co mowca obszernie wykazuje i dowodami popiera. Połączenie mogłoby nastąpić jedynie w drodze wzajemnego dobrego porozumienia, lecz w żaden inny sposób a najmniej przymusem. Dla tego ustawa niniejsza jest dla Galicyi niepraktyczna. Mowca znajduje wyraz „przywilej" niesłusznie zastosowanym do posiadłości większej w Galicyi, twierdzi, że nieufność między większymi posiadaczami a włościanami jest skutkiem postępowania biurokracyi, czemu należy koniec położyć. Sejm krajowy powinien rozstrzygnąć kwestye w jakim stosunku ma zostawać posiadłość większa do związku gminy; a deputowani galicyjscy powinni się wstrzymać od głosowania w tym przedmiocie. Mowca oświadcza się szczególniej przeciw ustępowi 4 art. I. iż ubliża posiadaczom większym i nakłada na nich niesłuszne ciężary.

Wiceprezydent Hasner: Skreśla pojęcie gminy miejscowe. — Kwestyę, o której rzecz się toczy uważa jako ogólną, a zatem należącą przed trybunał izby. Oświadcza się za przyłączeniem bezwzględnem posiadłości większej do związku gminy.

Schwarzenfels wnosi poprawkę do ustępu 2, a chociaż sam jest posiadaczem większym, i pozostał własnowolnie z chęcią członkiem swej gminy, jednak z zasady głosuje przeciw przymusowemu wcieleniu posiadłości większej do gminy.

Sartori oświadcza się zgodnie z dep. Hasmanem co do stanowiska posiadłości większej. Kwestya ta nie powinna być pozostawiona sejmom. Sejmy krajowe mają tylko zająć się zniesieniem nierówności w rozkładzie podatków. Wnosi w końcu dwie poprawki do ustępu 4 art. I., gdyby upadł jego wniosek główny, aby wypuścić z ustawy ustępy 3. i 4.

Poprawka Schwarzenfelsa poparta. Poprawka Sartorego upada.

Hr. Clam Martinitz mówi za wnioskiem wydziału. Mowcy chodzi głównie zabezpieczyć widoki publiczne przed prywatnemi osób pojedyńczych.

(Szkółki czeskie w Pradze. — Doniesienia z Węgier.)

— *O. D. P.* przytacza następujący telegram z Pragi z dnia 11. września:

— Na dzisiejszem posiedzeniu reprezentantów miasta uchwalono we wszystkich szkołach miejskich zaprowadzić język czeski. Wniosek urządzić w każdej części miasta jednę szkołę niemiecką, został odrzucony. Reprezentanci niemieccy protestują, opuszczają salę i zastrzegają upomnieć się o prawa swoje.

— Na posiedzeniu sejmu kroackiego mówił dnia 7go b. m. dep. Mubicz o przeznaczeniu południowo-słowiańskiej akademii

uniwersytetu. W mowie tej twierdzi, że zadaniem Słowian południowych jest: cywilizacyę zachodnią oczyszczoną z wszelkich narości podawać wschodowi.

Gazeta kronsztadzka donosi, że pobór podatków w kraju szeklerów postępuje bez żadnej przeszkody. Ludność wyraża się niepochlebnie o tych, którzy są przyczyną, że musiano się udać do środków egzekucyjnych.

Hiszpania.

(Wiadomości bieżące. — Doniesienia z Kuby.)

Madryt, 6. września. Zapewniają, że książę i księżna Montpensier zakupili pałac Królowej matki w Madrycie. — Demokraci przygotowują się żądać od kortezów w drodze petycyi prawa powszechnego wyboru.

Z Hawanny. Według wiadomości z Hawanny cena cukru idzie w górę. — Z zapałem przyjmowano jenerała Serrano jeneralnego kapitana Kuby na wyspie San Domingo; jenerał użył swego pobytu na usunięcie trudności, jakie napotykała reorganizacya kraju. — Kongres mexykański odrzucił projekt amnestyi. Ortega ścigał reakcyonaryuszów.

Anglia.

(Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące. — Reformy w służbie dyplomatycznej.)

Londyn, 10. września. Królewska rodzina, według dorocznego zwyczaju, bawi samotnie w Balmoral; Królowa robi codziennie wycieczki konno i pieszo, a książę małżonek z księciem Ludwikiem heskim zabawia się polowaniem. Księstwo Montpensier, którzy jeszcze w końcu zeszłego tygodnia mieli powrócić do Hiszpanii, dziś dopiero puszczają się w drogę i to z Falmouth, dokąd ich zagnał wiatr przeciwny.

— *Daily telegraph* toczy spór z pewnym korespondentem innego dziennika, który przypisuje częste wypadki na kolei żelaznej karze boskiej za jeżdżenie w dzień świąteczny. W tym duchu przemawiało z kazalnicy kilku księży w Brighton.

— Wydział osobny złożony w parlamencie dla przyszłych reform w służbie dyplomatycznej ogłosił rezultat swych prac w księdze błękitnej obejmującej przeszło sześćset stronnic w dużym folijancie. W końcu zaleca *a)* podwójny egzamin przy przyjęciu kandydatów, *b)* służba urzędników attaché ma być uważana jako czas przygotowawczy, lecz nie ma trwać dłużej jak cztery lata, *c)* po upływie tego czasu attaché otrzymuje tytuł sekretarza, których jest kilka stopni, i stałą płacę, *d)* attaché mają tymczasowo mieć zajęcie w ministerstwie spraw zewnętrznych, *e)* posłom mają być ułatwione urlopy, z obejściem niektórych potąd używanych formalności, *f)* projekt zaleca w końcu zakupić w znaczniejszych stolicach na własność domy dla umieszczenia poselstw i podwyższenie płacy urzędników.

Francya.

(Wiadomości bieżące. - Bliski powrót Cesarza. — Doświadczenia wojskowe. — Żółta febra.)

Paryż, 10. września. *Constitutionnel* pisze: „Korespondencya przedwczorajszej *Morning Post* powiada, że Cesarz rozkazał francuskim władzom wojskowym w państwie kościelnem, przeszkadzać wszelkiej wyprawie bandytów do południowych Włoch. *Morning Post* mogła dokładniej podać misyę władz francuskich; nie poruczono im bowiem mieszać się w wewnętrzne sprawy państw rzymskich, lecz tylko czuwać nad całością terytoryalną stolicy apostolskiej i zabezpieczyć jej neutralność, przeszkadzając obsadzeniem granicy jakiemukolwiek jej naruszeniu.“

— Pan Thouvenel naznaczył w rozmowach swoich z członkami ciała dyplomatycznego powrót Cesarza do Paryża na ostatnie dnie tego miesiąca. Ale pomimo tego prawie urzędowego oznajmienia słychać, że Cesarz już po 20. września przybędzie do Paryża i pojedzie znowu do obozu pod Chalons. Cesarz bowiem pozynił w tym obozie rozmaite rozporządzenia i chce przekonać się o ich zastosowaniu jeszcze w ciągu tegorocznych manewrów jesiennych. Jak się zdaje, nie przychylił się jeszcze Cesarz stanowczo do nowej metody manewrowania jenerała Foreya. Także nowe próby z prochem szefa szwadronu Cru w Vincennes nie znalazły jeszcze uznania, wszakże wypada przypomnąć przy tej sposobności, że stały komitet artyleryi sprzeciwiał się także długi czas zaprowadzeniu dział gwintowanych, za czem Cesarz z początku prawie sam jeden tylko się oświadczył.

— W porcie St. Nizaire, zkąd paropływy francuskie odchodzą wprost do Lizbony, wybuchła żółta febra na jednym z okrętów, który zawinął z południowej Ameryki. Wymarła cała załoga z wyjątkiem jednego tylko chłopca okrętowego i musiano zatopić okręt z całym ładunkiem. W Portugalii, gdzie niedawno jeszcze srożyła się okropnie ta słabość, zaprowadzono natychmiast kwarantanę na okręta nadchodzące z tego portu, i zachodzi przeto obawa, że artykuły wysłane zięd do Lizbony na pewną uroczystość, nie będą w właściwym czasie wydane.

Włochy.

(Nowiny dworu. — Nowe rozporządzenia w neapolitańskiem. — Doniesienia z Kaprery. — Wiadomości bieżące. — Doniesienia z Rzymu. — Doniesienia z Neapolu. — Powstanie neapolitańskie.)

Sardynia. Jak donosi *Italia* z 9. września wyjeżdża Król 14. b. m. do Florencyi, gdzie dwór będzie obecnym przy otwarciu tamtejszej wystawy. Poseł portugalski otrzymał zaproszenie, by towarzyszył Królowi.

— Podług doniesienia w *Opinione* uznał Cesarz brazylijski królestwo włoskie.

— Dnia 10go września spodziewany jest w Turynie hrabia Moltke w charakterze nadzwyczajnego posła Króla duńskiego.

— Księżna Matylda przyjechała pod nazwą: Hrabina St. Gratien do swojej willi Fontiny nad Lago maggiore, dokąd na kilka dni odjechał pan Benedetti. W sprawie rzymskiej zachowuje poseł francuski bierną politykę, oczekując dopełnienia warunku, który założył Cesarz, t. j. „uspokojenie południowych prowincyi.“

— Do *Allg. Ztg.* piszą z Turynu pod dniem 5. września, że w Palermie namiestnictwo pozostanie nadal, a w Neapolu zostanie zniesione. W Neapolu zostaje wyższa administracya, izba obrachunkowa, najwyższy trybunał sądowy i mennica. Mennica otrzymała rozporządzenie odbić 12 milionów lirów w srebrze, a 1,200.000 lirów w złocie. — Dziennik genueński *Il Movimento* pisze z Kaprery, że Garibaldi powoli przychodzi do zdrowia i już cierpi tylko na jedną nogę. Dn. 31. sierpnia przed południem poraz pierwszy opuścił łóżko i udał się zwiedzić swoją rolę. Garibaldi żyje zdala od wszelkich intryg politycznych; nie jest prawdą, że miał zamiar udać się do Neapolu na uroczystość dnia 7.

— Medyolańska *Perseveranza* donosi, że minister publicznego oświecenia zlecił wydziałom teologicznym dać opinię o świeckiej władzy Papieża; odpowiedzi, które dotąd nadeszły mają być po części niedokładne, po części mają zawierać oświadczenie, że się nie jest w możności wydawać rzeczonej opinii.

Państwo kościelne. *Independance belge* pisze, że książę Gramont, który w tej chwili znajduje się w Rzymie, jakoteż pan Cadore, zostali od Cesarza Napoleona upoważnieni znajdować się na zaślubinach Arcyksięcia Karola toskańskiego z siostrą Króla Franciszka II. Nadto donosi *Independance*, że pan Cadore popiera odpowiedź rządu papieskiego na zarzuty wyrażone w okólniku pana Ricasolego. Pan Cadore dodaje nawet, że chociażby rząd rzymski miał kiedy zamiar wspierać kontrrewolucyę neapolitańską, jenerał Goyon byłby na to nie zezwolił. Zdaje się„ pisze w końcu dziennik belgijski, że reszta członków ciała dyplomatycznego, która znajduje się w Rzymie, to samo oddaje świadectwo rządowi Ojca św. Donoszą, że *Patrie* została upoważniona oświadczyć, że wszystkie mocarstwa, z Francyą na czele uznały prawdę tego, co stolica św. przytoczyła przeciw okólnikowi Ricasolego.

Neapol. Podług depeszy turyńskiej z 9. września robił Cialdini podczas uroczystości Pie di Grotta przegląd gwardyi narodowej, która witała go z uniesieniem.

Co do powstania donoszą *Debatom* z Neapolu z 4. września: „Góry w okolicy Sory, Matéso i Tavarno, jako też łańcuch gór Noli są już oczyszczone z bandytów; Pinelli kazał z końcem sierpnia 54 pomniejszym oddziałom poznosić między Avelinem, Salerną i Bazylikatą resztki band Capriana la Gala, Crescenza Davina i i Crocca Donatella. Dnia 1. września zaszła jeszcze utarczka w St. Angelo pod Palmi, a dnia 3. zabrano w Cerrinazy sto jeńca. Jeszcze na ośm dni przedtem chcieli Cipriano i Crescenzo poddać się, jeśliby im zapewniono życie; ale Cialdini odpowiedział, że nieukłada się z bandytami. Spokojność w kraju utrzymuje 35.000 wojska i 14.000 gwardyi ruchomej, z czego stanie 8000 w okolicy Neapolu, 5000 na granicy rzymskiej, a w każdym dystrykcie neapolitańskim jedna bateryа. W więzieniach siedzi do 6000 pojmanych bandytów, których po skazaniu przywódźców ma ułaskawić Król Wiktor Emanuel za przybyciem do Neapolu.“

— Ostatniemi czasy włoskie dzienniki zapewniają nieustannie, że Piemontanom udało się przytłumić kontrrewolucyę w południowych Włoszech. *Lombardo* podaje telegram z Neapolu, z d. 10. b. m., że powstanie ustało prawie wszędzie.

Notując te doniesienia, mówi *Gaz. wied.*, łączy się wiadomość, że w więzieniach neapolitańskich 6000 bandytów oczekuje wyroku.

Niemce.

(Minister Schleinitz. — Rozporządzenie wydane w poznańskim. — Książę Teodor bawarski do Chalons. — Flota niemiecka.)

Berlin, 9. września. Słychać, że minister baron de Schleinitz nie przyjedzie temi dniami do Berlina a zatem nie weźmie udziału w obradach w ministerstwie stanu. Zapewniają powszechnie, że ma być mianowany ministrem dworu.

Poznań, 7. września. *Nadwislanin* donosi, że władza królewska w Bydgoszczy wydała rozporządzenie ściągające się do spiewania pieśni: Boże! coś Polskę . . . Rozporządzenie to jest następującej osnowy:

Czyniono usiłowania, zalecić nauczycielom katolickim tutejszego okręgu aby zaprowadzili w swych szkołach spiewanie pieśni rewolucyjnych jak np. pieśni: Boże coś Polskę . . . Modliwa do Matki Boskiej, lub pieśni rozpoczynającej się słowami: Matko Chrystusa, najświętsza Maryo! Zakazujemy wam niniejszym zaprowadzać i spiewać te wyżwymienione, tudzież inne pieśni lub pisma podobnej treści, abyście się nie narazili na nieprzyjemne następstwa w mianowicie na utratę posady.

Bydgoszcz, 29. lipca 1861. — Kr. władza oddział spraw wewnętrznych. (podp.) Szubring.“

Monachów, 9. września. Książę Karol Teodor bawarski odjechał dziś zrana do Baden-Baden, zkąd uda się do obozu pod Chalons. *Südd. Ztg.* sądzi, że do tych odwiedzin zaprosił księcia Cesarz Napoleon.

Lipsk, 10. września. Prawie z każdym dniem nadchodzą tu z różnych części kraju pomyślne wiadomości o składkach na flotę niemiecką. Coraz bardziej wzrasta sympatya dla sprawy narodowej, i nawet także dzienniki, które dotąd nie sprzyjały temu przedsięwzięciu, zaczynają podnosić przyjaźniejsze głosy w sprawie floty niemieckiej.

Hanower, 9. września. Dziś utworzył się z najznakomitszych obywateli naszej stolicy komitet, który wzywa kraj do składek na flotę niemiecką. W odezwie swojej zaleca komitet odsyłać składki do pruskiego ministeryum marynarki, i ubolewa przytem nad brakiem niemieckiej władzy centralnej.

Szwecya.

Sztokholm, 3. września. Nadzwyczajny poseł i pełnomocny minister hrabia Karol Wachtmeister jedzie z rozkazu Króla do Turynu, by doręczyć Królowi włoskiemu własnoręczne pismo Jego król. Mości i insygnia orderu Serafińskiego.

Rosya.

(Raport z podróży cesarskiej. - Mianowania. - Ukazy. - Eskadra amurska.)

Petersburg, 4. września. Przedwczoraj zwiedzała Cesarzowa w Odesie dom sierot i kilka innych zakładów. — Cesarz mianował ukazem dziennym z 25. maja rzeczywistego radcę stanu Czyliajewa namiestnikiem w Mingrelii na Kaukazie. — Na mocy cesarskiego ukazu z powodu utworzenia rady państwa w Królestwie Polskiem, zniesiona jest w Petersburgu komisya kodyfikacyi do przejrzenia i układania ustaw królestwa. — *Dziennik Kronsztadzki* donosi, że w nocy z 25. na 26. sierpnia eskadra amurska z swej podróży po oceanie zawinęła do Kronsztadu. Eskadrę tę składały korwety „Bojaryn" (kom. Maidell, także szef eskadry) i „Wojewoda" (kom. Matwijew) tudzież i kliper „Dshigit" (kom. Kornitów). Podróż była bardzo pomyślna, chociaż żegluga z wschodniego oceanu aż do przylądka Dobrej Nadziei przypadła właśnie w burzliwą porę i wszystkie okręta, które przedtem lub poźniej zawinęły do przylądka Dobrej Nadziei, bardzo mocno od burz uszkodzone zostały.

Montenegro.

(Doniesienia z nad granic Montenegru.)

Z Raguzy donoszą *Korespondencyi Havas* z 1. września, że pomimo rozmaitych pogłosek nie zaszła do dnia dzisiejszego żadna potyczka między Omerem Baszą a Czernogórcami. Montenegryni nie przekroczyli jeszcze granicy, a Omer Basza koncentrował swoje wojska pod Bileczem i Gockiem, gdzie chce urządzić dwa oszańcowane obozy. Dnia 24. naradzali się szefowie powstańców z kilkoma Czernogórcami w klasztorze Kozierowo. Rozmawiano o bliskim ataku, którym zagraża Omer Basza, i o dalszem prowadzeniu wojny. Po tym kongresie zapraszał książę Montenegru szefów powstania kolejno do siebie do Cettynii. Po usiłowaniach drugiej komisyi europejskiej mało obiecuje sobie opinia publiczna; przeciwnie sądzą powszechnie, że niewskóra nic jak pierwsza. — Dnia 28. z. m. miało nadejść 80.000 cekinów dla armii tureckiej.

Jak donoszą dziennikowi *Patrie* z Raguzy, przygotowują się w Montenegrze ważne wypadki wojskowe. Omer Basza ściąga swoje wojska pod Skodarem, i zdaje się, że zamierza z głównym korpusem pociągnąć wprost na Cettynię. Montynegrynie tymczasem fortyfikują kilka klasztorów ważnych we względzie strategicznym. Po znacznych siłach zbrojnych Omera Baszy można się spodziewać, że odniesie wielkie korzyści, i że potem będzie mogła pośredniczyć komisya europejska.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Peszt, 13. września. *Sürgöny* otrzymał telegram z Wiednia, że kwestya siedmiogrodzka jest już załatwiona, gdyż sejm zwołany jest na koniec października do Karlsburga. Census ośmiu złotych rozumie się co do wszystkich podatków. Na 3000 dusz przypada jeden deputowany. Oczekują abdykacyi kanclerza Kemenyego.

Zagrabie, 12. września. Na dzisiejszem posiedzeniu sejmu toczyły się obrady nad zmienionym planem nauki gimnazyalnej. Wniosek komitetu: by język niemiecki był przedmiotem obowiązującym w gimnazyach, odrzuciła izba po dłuższej dyskusyi.

Zagrabie, 13. września. W ciągu dalszej debaty nad planem nauki w gimnazyach uchwaliła izba, ażeby język niemiecki uważany był za przedmiot wolny, zaś stosunkowo obowiązującemi będą: sławiańskie narzecza, rysunki i gimnastyka.

Tryest, 13. września. Wczorajsze wybory w miastach, miasteczkach i izbach handlowych Istryi wypadły bardzo pomyślnie. Żywy był udział w wyborach. Większość za wysłaniem deputowanych do rady państwa zdaje się być zapewniona. — Poczta z Chin przywiozła wiadomości do 27. lipca. Z Pekinu donoszą, że poseł pruski robi bezskuteczne usiłowania, by zawrzeć traktat handlowy z Chinami. Sankolinsin odniósł dalsze zwycięstwa nad powstańcami Shantunga. Insurgenci zbliżyli się pod Shanghae, ale miasto nicobawia się niczego. Okolice zrabowano. — Z Melbourny doszły wiadomości z 25.; oczekiwano odnowienia wojny w Nowej Zelandyi i nie było nadziei do uspokojenia krajowców.

Tryest, 12. września. Halim Basza odpłynął dziś parowem Lloyda do Alexandryi.

Paryż, 13. września. Zasób gotówki banku zmniejszył się o 9 milionów, portfeil o $41\frac{1}{6}$ milionów.

Turyn, 12. września. Utrzymują, że wkrótce nastąpi przesilenie w gabinecie. Ricasolemu ma być poruczone utworzenie nowego ministeryum, do którego mają wstąpić Ratazzi i Depretis.

Turyn, 13. września. *Opinione* ostrzega dziś pewną partyę, o której utrzymują, że zamierza wtargnąć na terytoryum papieskie obsadzone wojskiem francuskiem, ażeby zaniechała tego kroku zgubnego dla Włoch. Tem oburzonoby patryotyzm francuski, i nie byłby to najlepszy środek do przekonania Francyi o jej błędnej polityce w Rzymie.

Medyolan, 12go września. *Perseveranza* pisze: Z Sory donoszą, że wojska uderzyły na bandy Chiavoniego. Insurgenci chcieli ustąpić na terytoryum papieskie.

Medyolan, 13. września. *Perseveranza* donosi z Neapolu z 11. b. m.: W potyczce pod Sorą straciła banda Chiavoniego 10 ludzi zabitych, a 26 rannych. Ze wszystkich prowincyi donoszą, że bezpieczeństwo publiczne ustala się.

Neapol, 12go września. Wczoraj uwięziono tu Christena, który podróżował pod nazwiskiem Lumley i za paszportem angielskim. Kilka osób poznało go, i zaraz wyznał prawdziwe swoje nazwisko. Konzul angielski odmówił mu przeto swojej opieki, i oddano więźnia sądowi.

Madryt, 9. września. Krąży pogłoska, jakoby Hiszpania w porozumieniu z Francyą i Anglią miała interweniować w sprawie mexykańskiej i posłać wojska na Kubę. — Rząd postanowił za otwarciem Kortezów wytoczyć obszerną dyskusyę o kwestyach wewnętrznych i zewnętrznych.

Konstantynopol, 7. września. (Na Tryest.) Z 1. października zaprowadzone będą zapewne nowe taryfy celne. Ma być utworzony nowy order, który nie będzie udzielany cudzoziemcom. Jenerałowie Montebello, Willisen i hrabia Goltz otrzymali order Medżidje. Jenerał Codrington odjechał do Aten.

Wiadomości handlowe.

Ceny przeciętne czterech głównych gatunków zboża i innych artykułów od 16. do 31. sierpnia b. r. na targach w Leżajsku, Nisku i Rudnika, Strzyżowie, Rozwadowie, Głogowie i Ulanowie.

	Miejsce targu											
	Leżajsk		Nisko i Rudnik		Strzyżów		Rozwadów		Głogów		Ulanów	
	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.
	waluty austryackiej											
Mec pszenicy . . .	4	.	4	.	4	.	4	.	4	10	4	40
„ żyta . . .	2	50	2	62	2	10	2	49	2	50	2	66
„ jęczmienia .	2	10	2	50	2	.	2	.	2	5	2	66
„ owsa . . .	1	50	1	50	1	.	1	.	1	32	1	58
„ hreczki . .	3	50	2	73	.	.	.	.	.	.	3	.
„ kukurudzy .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
„ kartofli . .	1	.	1	20	1	.	1	20	.	84	1	50
Cetnar siana . . .	.	84	1	.	1	.	1	.	1	10	1	.
„ wełny	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
„ nasienia konicza	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Sąg drzewa twardego	8	.	4	4	6	.	5	25	7	50	5	50
„ „ miękkiego	6	.	3	3	4	.	4	20	5	50	4	50
Funt mięsa wołowego	.	12	.	10	.	12	.	12	.	11	.	12
Mas okowity . . .	.	88	.	70	.	96	.	63	1	12	.	80

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 13. września 1861.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum	Stopień ciepła według Reaum	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	326.02	+ 9.2	92 4	półn.-zach.	sł.	deszcz
2. god. po poł.	328 04	+ 12 6	57 4	„	„	pochmurno
10. god. wiecz.	329 42	+ 9 9	75.8	„	„	„

Ilość deszczu 0 · 60.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 14. września.

Hotel rosyjski: PP. Niezabitowski Lubin, z Zameczka. — Łodyński St., z Nahorzec. — Zarewicz Wład., z Zawadki. — Piegłowski Joachim, z Wołynia. — Lang Wilh., c. k. wojskowy radca obr., z Hermansztadu.

Hotel Langa: Würsch August, c. k. major, z Pragi. — Jaseński Konst., ces. ros. rotmistrz, z Kijowa. — Jędrzyjewicz Kaz., z Czaplego. — Br. Dulski Karol, z Żukowa. — Delinowski Antoni, dr. praw, z Tarnopola — Horwath, c. k. major, i br. Würtenberg Jan, c. k. rotmistrz, z Żółkwi.

Hotel europejski: Rylski Em., z Ostrowa — Zagórski W., z Wołchowa.

Hotel angielski: Br. Miltitz D., z Słupnicy.

Hotel Kuhna: Urbański Ks., z Haczowa.

Pod kolej żelazną: Stasiecki Antoni, z Uścia zielonego. — Artymowicz Jan, c. k. notoryusz, z Komarna.

Do domu nr. $377\frac{3}{4}$: Dąbrowski Jan, z Warszawy.

Do domu nr. $592\frac{2}{4}$: Pietruski Konst., z Rudy.

Dnia 15. września.

Hotel rosyjski: PP. Hr. Dzieduszycki Adam, i hr. Dzieduszycki Stan., c. k. porucznik, z Niesłuchowa. — Hackensöllner Leopold, c. k. porucznik, z Podkamienia. — Hr Kalinowski Wład., z Bakowiec. — Dobek Konst., z Krakowa.

Hotel europejski: Hr. Zabielski Ludwik, z Wiednia. — Augustynowicz Bron., z Woszczaniec. — Hoszowski Józef, z Niżniowa. — Osmulski Wład., z Władypołgury. — Rejewski Konst., z Cieszanowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 14. września.

PP. Wagner Antoni, c. k. nadlekarz, do Biłki. — Godzieliński Leopold, do Kołodrub. — Dunajewski Edw., do Krulicza. — Pienkiewicz Jerzy, na Podole ros. — Torosiewicz Michał, do Pełtwy. — Sax Leon, do Rudy. — Łukasiewicz Grz., do Filipowiec. — Hr. Starzyński Aug., do Bobrówki. — Krippner Henryk, radca ekon., do Wiednia. — Chrzanowski Alex., do Kryłowa. — Hohendorf Kal., do Szutromaniec. — Komarnicki Bol., do Sassowa. — Szeliscy Henryk i Kaz., do Chodaczkowa. — Hr. Dzieduszycki St., do Niesłuchowa. — Abancourt Ks., do Łuwczy.

Dnia 15. września.

PP. Horwath, c. k. major, i hr. Würthemberg Jan, c. k. rotmistrz, do Żółkwi. — Kęszycki Józef, do Dzwiniaczki.

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 14. września.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 złr. 80.65. Metaliki po 5% za 100 zł. 67.75; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.— Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.—; Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye Banku narodowego sztuka 739; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 177.—; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—.

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

Wexlowy. Za 100 zł. południowo-niemieckiej waluty —.—. — Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 137.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.53, dukaty ces. pełnej wagi —.—, korony —.—, półkorony —.—. Srebro 138.—.

Kurs lwowski.

Dnia 14. września		gotówka zł.	gotówka c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	43	6	51
Dukat cesarski	„ „	6	45	6	55
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	11	10	11	30
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	14	2	17
Talar pruski	„ „	2	4	2	7
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	79	75	80	75
„ „ „ m. k. za 100 zł.	bez kuponów	83	75	84	75
Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	bez kuponów	147	—	148	—
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	65	75	66	75
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	80	—	81	—

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 12. września.

1. Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5%	62.40	62.50
Z pożyczki narod. z proc. od stycznia do lipca po 5%	80.60	80.70
Z pożyczki narod. z proc. od kwiet. do paźd. po 5%	80.75	80.90
Z r. 1851, ser. B. po 5%	—.—	—.—
Metaliki po 5%	67.40	67.60
Metaliki z proc. od maja do listopada po 5%	67.70	68.10
dtto. „ 4½%	58.50	58.75
dtto. „ 4%	52.25	52.50
dtto. „ 3%	39.—	39.25
dtto. „ 2½%	34.—	36.—
dtto. „ 1%	13.50	13.75
Przez. do wylos. z r. 1839	113.—	113.50
„ 1854	85.75	86.25
„ 1860	82.80	83.—
Przeznaczone do losowan. z r. 1860 po 100 zł.	88.—	88.25
Renty Como po 42 lir. aus.	16.50	17.—
Wylos. obl. dawn. długu państ. po 5%	66.50	67.50
„ 4½%	58.—	58.50
„ 4%	51.—	52.—
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3½%	45.—	46.—
„ 3%	47.—	48.—
„ 2½%	46.—	47.—
„ 2¼%	41.—	41.50
„ 2%	36.50	37.50
„ 1¾%	32.—	33.—
dtto. z procent za granicą „ 5%	66.50	67.50
„ 4½%	57.—	58.—
„ 4%	50.50	51.—
B. Krajów koronnych		
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł. Niższej Austryi	87.50	88.50
Wyż. Aust. i Salb.	87.—	88.—
Czech	91.—	92.—
Morawii	85.—	85.50
Szląska	84.—	85.50
Styryi	87.—	88.—
Tyrolu	98.50	99.50
Kar., Krainy. i Wyb.	87.—	88.—
Węgier	68.—	68.75
Obl. ind. po 5 proc. za 100 zł. Ban. Tem., Kroacyi i Slawonii	67.—	69.—
Galicyi	66.—	66.40
Siedmiogr. i Bukow.	65.25	65.75
Lomb. wen. poż. z r. 1850	107.—	108.—
Wen. pożyczka z r. 1859	90.—	90.50
Dług Tyrolu po 5%	66.50	67.50
„ 4%	50.50	51.—
Dług Salcburga „ 3½%	43.—	43.50
„ 3%	38.—	38.50
„ 2½%	31.50	32.—
Dług Krainy „ 2%	24.50	25.—
„ 1¾%	21.—	21.50

2. Stan oblig. domestykaln.

	pien.	towar.
po 3% za 100 zł.	18.—	20.—
„ 2½% za 100 zł.	15.—	17.—
„ 2¼% za 100 zł.	14.—	15.—
„ 2% za 100 zł.	13.—	14.—
„ 1¾% za 100 zł.	10.—	11.—

3. Akcye.

	pien.	towar.
Banku nar.	738	740
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	176.10	176.20
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	591	592.—
Półn. kolei po 1000 zł. m. k.	1937	1938.—
Tow. kolei żel państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	277.—	278.—
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł.	165.25	165.75
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	117.50	118.—
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147.—	147.—
Połud. kolei państ., lomb.-wen. i central.-włoskiej kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą 160 zł. (80%)	239.—	240.—
Kol. Kar. Lud. po 200 zł. m. k. z wpł. po 140 zł. (70%)	146.75	147.25
Kol. Preszb.-Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k.	18.—	19.—
dtto. II. emis. po 200 zł. m. k.	—.—	76.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k.	680.—	685.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	143.—	144.—
Kol. Bern. Ross. po 200 zł. dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k.	—.—	200.—
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	123.—	124.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	428.—	429.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	212.—	215.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	394.—	396.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. m. k.	365.—	370.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k.	—.—	—.—

4. Listy zastawne.

	pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon. 6let. po 5%	102.50	103.—
10 „ 5%	97.—	97.50
przeznacz. do los. po 5%	89.50	90.—
Banku narodowego w wal. austr. na 12 m. 5% za 100 zł.	99.50	100
przez. do los. po 5%	85.75	86.—
Gal. Tow. kred. po 4%	80.50	82.—

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar.
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	96.75	97.—
detto detto w srebrze uproc za 100 zł. w. a.	104.—	104.10
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	142.—	142.50
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	96.50	97.50
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	136.—	136.50
Kol. Gloggn. za 100 zł.	80.—	81.—
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	96.50	97.—
Lloyda za 100 zł.	84.—	88.—

6. Losy.

	pien.	towar.
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	119.40	119.60
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	95.50	96.—
Pożycz. Tryes. po 100 zł. w. a.	124.—	125.—
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	36.25	36.50
Esterhazego po 40 zł. m. k.	96.50	97.—
Salma „ 40 „ „	36.50	37.—
Palffego „ 40 „ „	38.75	39.25
Clarego „ 40 „ „	35.—	35.50
St. Genois „ 40 „ „	35.75	36.25
Windischgrätza 20 zł. „	22.50	23.—
Waldsteina 20 „ „	22.75	23.—
Keglevicha 10 „ „	14.50	15.—

Weksle.

(Na 3 miesiace.)

	pien.	towar.
Amsterdam za 100 zł. hol.	—.—	—.—
Augsburg za 100 zł. w. p.-n.	115.25	116.25
Berlin za 100 tal.	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n.	115.50	115.50
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	101.30	101.50
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	—.—	—.—
Londyn za 10 ft. szt.	137.—	137.10
Lugdun za 100 fr.	—.—	—.—
Medyolan za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Marsylia za 100 fr.	—.—	—.—
Paryż za 100 fr.	53.80	53.80
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Wenecya za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
(31 dni po ukazaniu.)		
Bukareszt za 100 piast. wol.	—.—	—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.		—.—

Kurs złota.

	pien	towar.
Dukaty ces. men.	6.52	6.53
dtto. pełnej wagi	6.52	6.53
Korona	18.80	18.85
20frankówka	10.86	10.88
Rosyjski impery.	11.22	11.25
Talar związkowy	2.04	2.04 5/10
Srebra	135.75	136.25
Kurs korony w k. kasach	13 zł. 56 c.	

KRONIKA.

W Dobczycach w obw. krakowskim, wybuchł d. 7. b. m. o pierwszej godzinie po południu ogień w jednej stodole, i z taką gwałtownością, że mimo wszelkich sposobów ratunku, spłonęło 40 domów mieszkalnych i 37 stodoł w przeciągu dwóch godzin. Szkodę obliczają na 50.000 złr; zwłaszcza że właśnie po żniwach zboże było w stodołach. Wiele familii pozostało bez kawałka chleba, tak że władza obwodowa dozwoliła na poratowanie tyłu rodzin nieszczęściem dotkniętych zbierać składki w całym obwodzie krakowskim. Wytoczone jest śledztwo, co mogło być przyczyną pożaru.

(Pożar.) Dnia 7. b. m. uderzył piorun w zabudowanie c. k. magazynu wojskowego w Głębokiej i zgorzało całe pierwsze piętro, gdzie znajdowały się pomieszkania urzędników wojskowych.

(Koleje francuskie.) Podług tabeli urzędowej ma Francya teraz 9460 kilometrów kolei żelaznych w obrocie, a dochód ich w pierwszej połowie r. b. wynosił 210,327.637 fr., zatem 22.255 fr. na kilometer.

(Program koronacyi Króla pruskiego.) Dzienniki pruskie ogłaszają następujący program uroczystości koronacyjnej: W poniedziałek, 14. października wjazd. We wtorek 15. października (urodziny Jego Mości Króla Fryderyka Wilhelma IV.) poranne nabożeństwo; wielki obiad. We środę 16. października mała uczta; soirée. We czwartek 17. października o godzinie 3. przedstawienie kawalerów orderu Orła czarnego; o 4. godzinie uczta; o 9. godzinie wielka pobudka wieczorna. W piątek 18. października (urodziny Jego król. Mości Następcy tronu, urodzonego 18. października 1831, i rocznica bitwy pod Lipskiem 18. paźdz. 1813) od godziny 10. do 12. nabożeństwo i koronacya; o godzinie 1. recepcya katolickiego duchowieństwa na zamku królewskim; składanie gratulacyi Jego król. Mości; o godzinie 5. uczta galowa w sali tronowej i przyległych komnatach. W sobotę 19. października o godz. 10. przedstawienie tych, którzy doznali łaski, o godzinie 12. recepcya u Jej Mości Królowy; o godzinie 2. śniadanie w gmachu giełdowym; o godzinie 5. uczta familijna u Jego król. Mości przy stole marszałkowskim; o godzinie 8½ koncert w sali Moskowitów. W niedzielę 20. października o godzinie 9½ nabożeństwo, modły dziękczynne podług dawnego zwyczaju; odjazd do Gdańska.

(Wytrwałość koni.) We Francyi robiono niedawno próby, jak długo może żyć koń śród szczególnych stosunków, np. w oblężonej twierdzy, bez pożywienia. Pokazało się, że koń może żyć 25 dni bez pożywienia pijąc przytem tylko wodę; zaś tylko 5 dni przy pożywieniu a bez wody. Przy twardej paszy a niedostatecznej ilości wody psuje się żołądek koński w przeciągu 10 dni. Pokazuje się więc, jak ważną jest woda w utrzymaniu koni, i jakie musi być ich pragnienie. Koń niepojony trzy dni wypił w trzech minutach 11 galonów (do 90 skopców) wody.

(Przebiegłość przemytników.) Niedawno bawiło się kilku młodych ludzi na francusko-belgijskiej granicy puszczaniem bardzo dużego orła papierowego. Nagle rwie się sznur i orzeł leci daleko na stronę belgijską, ale chłopcy doganiają go szczęśliwie. Po chwili wracają na swoją stronę ciągnąc znowu za sobą wypuszczonego w powietrze orła. Urzędnicy celni przypatrywali się spokojnie tej niewinnej zabawce niedomyślając się wcale, że z orłem przemycono drogą napowietrzną dość znaczną ilość cygarów belgijskich.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* Z c. k. galic. drukarni rządowej.